

System OOs

2013-10-29

Obowiązujący w Polsce system ocen oddziaływania na środowisko

Oceny oddziaływania w prawie Unii Europejskiej

Obowiązujące w Polsce prawo regulujące zasady prowadzenia ocen oddziaływania na środowisko, rozumianych jako badanie wpływu na środowisko będącego wynikiem realizacji zaplanowanych działań, wywodzi się z prawodawstwa Unii Europejskiej z Dyrektywy:

- Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (EIA),
- Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (SEA),
- Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa).

Krajowy System Ocen Oddziaływania na Środowisko

Wymienione dyrektywy transponowane są do prawodawstwa polskiego ustawą ocenową. Osobne jej części dotyczą oceny projektów dokumentów oraz przedsięwzięć.

Dział IV zawiera przepisy regulujące zasady przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, czyli oceny dotyczącej projektów dokumentów. Projekty te można podzielić na:

Projekty dokumentów:

1. Planistyczne, np. projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w związku z art. 46 pkt 1 ww. ustawy, rozstrzygnięcie a priori);
2. Sektorowe, które ustalają ramy dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, czyli przedsięwzięć określonych w stosownym rozporządzeniu Rady Ministrów (wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w związku z art. 46 pkt 2 ww. ustawy, rozstrzygnięcie a priori);
3. Których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 (wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w związku z art. 46 pkt 3 ww. ustawy, rozstrzygnięcie a posteriori, w wyniku screeningu);
4. Inne niż wyżej wymienione:
 - ustalające ramy dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
 - których realizacja może powodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Natomiast dział V przywołanej ustawy dotyczy oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, które można sklasyfikować następująco:

1. **Przedsięwzięcia przed realizacją których wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:**
 - przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 (wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w związku z art. 59 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy);
 - przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, które nie będą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 (wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w związku z art. 59 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy);
 - przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 (wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w związku z art. 59 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, rozstrzygnięcie a posteriori, w wyniku screeningu);
 - przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, które nie będą mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 (mogą wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w związku z art. 59 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, rozstrzygnięcie a posteriori, w wyniku screeningu).
2. **Przedsięwzięcia przed realizacją których nie jest wymagane uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:**
 - wszelkie inne przedsięwzięcia, niż te wymienione w ww. rozporządzeniu, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 (wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania w związku z art. 59 ust. 2 ww. ustawy, rozstrzygnięcie a posteriori, w wyniku screeningu).

Należy pamiętać, że przepisy dotyczące ocen oddziaływania na środowisko stosuje się również w stosunku do zmian przyjętych dokumentów oraz zmian realizowanych lub zrealizowanych przedsięwzięć.

Najważniejsze pojęcia:

Ustawa ocenowa/ ustawa OOs - ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Ocena oddziaływania na środowisko - postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, obejmujące w szczególności: weryfikację raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, uzyskanie wymaganych ustawą opinii i uzgodnień, zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu. Jest ono przeprowadzane w ramach postępowania zmierzającego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, czyli w stosunku do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, o ile taki obowiązek zostanie nałożony.

W jej ramach między innymi analizuje się oraz ocenia bezpośredni i pośredni wpływ planowanego inwestycji na środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne i zabytki, a także określa możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania tego negatywnego oddziaływania.

Decyzja środowiskowa (decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach) - rozstrzygnięcie organu administracji publicznej określające środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia; jej uzyskanie jest wymagane przed realizacją przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (i następuje przed wystąpieniem o uzyskanie decyzji "zezwalającej na realizację przedsięwzięcia", np. pozwolenie na budowę itp.).

Karta informacyjna przedsięwzięcia / Kip - to dokument (sporządzony przez wnioskodawcę, bądź na jego zlecenie) zawierający podstawowe informacje o planowanym przedsięwzięciu, niezbędny do dokonania ustaleń w przedmiocie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, czy też jej zakresu. Dołączana jest do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących :

- zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, gdy wnioskodawca wystąpi o określenie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko;
- potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko - na podstawie informacji zawartych w karcie organ właściwy rozstrzyga, czy w odniesieniu do danego przedsięwzięcia przeprowadzenie oceny jest zasadne i jaki powinien być jej zakres.

Raport środowiskowy (raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko) - to dokument (sporządzony przez wnioskodawcę, bądź na jego zlecenie), zawierający szczegółowe dane dotyczące całości przedsięwzięcia. Określają one między innymi charakterystykę przedsięwzięcia, opis elementów przyrodniczych środowiska, na które może ono oddziaływać, opis przewidywanego oddziaływania na środowisko i przyjętych przez inwestora rozwiązań lokalizacyjnych, projektowych, technologicznych, technicznych, organizacyjnych.

Scoping - to ustalenie zakresu raportu, dotyczy planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Procedura scopingu kończy się wydaniem stosownego postanowienia.

Screening - to kwalifikacja przedsięwzięcia, służy stwierdzeniu przez właściwy organ, czy przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia potencjalnie znacząco oddziaływającego na środowisko jest konieczne. Procedura screeningu kończy się wydaniem stosownego postanowienia.

Ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 - to ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko ograniczona do badania oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko - to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmujące w szczególności uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, uzyskanie wymaganych ustawą opinii oraz zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Ponowna ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko - przeprowadzana jest w przypadku, gdy organ który wydaje decyzję środowiskową stwierdzi w niej taką potrzebę lub gdy wystąpi o to podmiot, który planuje realizację przedsięwzięcia, ewentualnie kiedy organ wydający decyzję wymaganą przed rozpoczęciem realizacji konkretnego przedsięwzięcia (np. pozwolenie na budowę, pozwolenie na realizację inwestycji drogowej itd.) stwierdzi, że we wniosku o wydanie tej decyzji dokonano zmian w stosunku do wymagań określonych w decyzji środowiskowej.

Transgraniczna ocena oddziaływania na środowisko - to procedura w ramach której dokonuje się oceny skutków realizacji przedsięwzięć, także planów i programów, które mogą powodować niekorzystne oddziaływanie na terenie dwóch lub więcej państw. Jest ona przeprowadzana jest w ramach oceny oddziaływania na środowisko.

Ważne: przepisy dotyczące ocen oddziaływania na środowisko stosuje się również w stosunku do zmian przyjętych dokumentów oraz zmian realizowanych lub zrealizowanych przedsięwzięć.